

זבחים קב-א

עניין: מדוע משה אינו קרוב למרים

מהר"ל גור אריה פמ"ו אות ה'

ואין⁴⁰ להקשות דאם כן יהיו יוצאי מצרים מותרים בקרוביהם, דהא קבלו עליהם את התורה (שמות נז, ו) ולא⁴¹ נולדו בחיוב, ויהיו מותרים בקרוביהם⁴², אין זה קשיא, דהם הוכרחו לקבל, דהא כפה עליהם הר כגיגית כדלקמן (ש"ש שמות יט, ז), ולא אמרינן בזה דהוי קטן שנולד. דודאי מי שנתגייר מעצמו, כגון גוי, כיון דלא היה צריך לגייר והוא מגייר עצמו – הוי בריה אחרת לגמרי, אבל ישראל שיצאו ממצרים – כיון שהיו מחויבים לקבל את התורה, והיו מוכרחים לזה, אין זה כקטן שנולד⁴². ותדע לך דאם לא כן יקשה לך דהא בודאי נתגיירו⁴³ כדמוכח בפרשת משפטים (שמות נז, ו), שהרי היו צריכים מילה וטבילה וקרבתן (ש"ש סז), ואפילו הכי אין להם דין כגר להיות מותר בעריות⁴⁸.

אפריון פרשת במדבר

אמנם לכאורה סברת הבעל גור ארי' שכתב דבנתגייר בע"כ לא אמרינן כקטן שנולד דמי, הוי כמו הילכתא בלא טעמא. ואפשר לפע"ד להסביר הדבר עפ"י דברי הרמב"ם ובעל אפיקי יהודה שהבאתי בפ' כי תשא [ד"ה עוד נראה]. והיינו כי האבות כבר השכילו לקיים כל התורה עד שלא ניתנה, והורישו זאת לבניהם אחריהם, והוכשרו כולם לקבל את התורה בטהרה, אך שבמצרים נתגשמו מרוב עבודה והיתה הכפיה רק להסיר את המסך המבדיל ע"ש. ולפי"ז אתי שפיר כיון דמצד הסברא החיצונה לא מהני כפיה, אלא מחמת שאנו בני אברהם יצחק ויעקב ונפשותינו מדובקים בה' כאשר הורו אותנו, לכן מהני הכפיה. ולפי"ז א"ש דכיון שרק מחמת כפיה נתגיירו לא שייך לומר כקטן שנולד דמי ושאיין לו עוד יחוס לאבותיו, דא"כ הוי תרתי דסתרי, כי כמה נפשך אם אין יחוס, א"כ כל הגירות לא אהני כיון שהיה ע"י כפיה.

פחד יצחק שבועות מאמר כ'

א. דבר ברור הוא דבגירות דהר סיני לא אמרינן הך כללא דג' שנתגייר כקטן שנולד דמי. וכתב על זה המהר"ל בספר גור אריה, כי הטעם לזה הוא מפני שקבלת הגירות דהר סיני היתה על ידי כפיית החר כניגית.

ב. וידובר בכאן פירוש לפירוש. דהנה בכל מקום דבעינן רצון אין הכפייה מועילה, אלא מתוך מה שאנו אומרים שהכפייה הולידה את גילוי של הרצון הפנימי, שעד שעת הכפייה, היה סתום ואטום ומקופל במעמקים. והוא הדין, והיא המדה גם בכפיית הר סיני, דמצד היותם של הששים ריבוא מבני אברהם יצחק ויעקב, אמרינן בהו שהכפייה לא היתה אלא גילוי רצון פנימי, וגילוי זה הוא שעמד להם לקבל על עצמם כל פרשת הגירות. ודעתו של מהר"ל היא, דהך כללא דגר שנתגייר כקטן שנולד דמי לא נאמר אלא באופן שאין קבלת הגירות מתפרנסת מאיזה מאורע שאירע בעבר. ועצם החלות של הגירות, באה היא בתוקף הרגע שבו היא חלה, בזה שפיר אמרינן דחידושה הוה כלידה. אבל בגירות המסוכה על שלחן העבר, הרי סמיכות זו מפקיעתה מידי חידוש-לידה.

מאיר עיני חכמים להגרמ"י

מאוסטראובצא קמא סי' יח

בש"ס זכאים (דף ק"א ע"ג) מתייני מרים וני הסגירה, ח"ת משה זר הוא ולין זר רואה את הנגעים ולא"ת אהרן הסגירה אהרן קרוב הוא ולין קרוב רואה את הנגעים וכו' יע"ש, ותמוה הלל גם משה היינו קרוב כמו אהרן ולמה הולך לומר גני משה טעם זר הול"ל נקיור משה ואהרן קרובים הן ולין קרוב רואה את הנגעים, ועי' נח"ל מהרש"ל מה שכתב בזה :

ונראה ליישב דהנה לכאורה קשה אהא דקאמר אהרן קרוב הוא ומה"ט ל"ה יכול להסגיר את מרים הלל קיי"ל דגר שנתגייר כקטן שנולד דמי וצטל הקרנות ולא"כ גם כהן אהרן ומרים הלל נתגיירו צעת קבלת התורה, ועי' ש"ס יצמות (דף מ"ו) ושזן לא הוי קרובים ושפיר ה' יכול אהרן להסגירה ולראות הנגעים, אך י"ל לפי מש"כ בגור ארי' (פ' ויגש) דצעת מ"ת ל"ה שייך דין דגר שנתגייר כקטן שנולד דמי, דהא דאמר' דקטן שנולד דמי היינו דוקא היכא שהתגייר צרכו הטוב, אלל אם כפאוהו לל אהרן' כקטן שנולד דמי, ולפי"ז שפיר ניחא דהא דאמר' צצנת (דף פ"ח) ויתיצנו תחתית ההר דכפה עליהם הר כגיגית ולא"כ הוי הגירות צע"כ אלל ל"ל כקטן שנולד דמי וממילא לא צטל הקרבות ושפיר קאמר הגמרא אהרן קרוב הוא וליו רואה את הנגעים, אך כ"ז תינת רק לגני אהרן שהי' תחת ההר משא"כ מש"ר ע"ה שהי' על ההר וקיבל תורה מסיני שלא ע"י כפוי' שזן לגני דיד' שפיר שייך הדין דגר שנתגייר כקטן שנולד דמי וצטל הקרבות עס מרים אחותו ושפיר ה' יכול לראות הנגעים יולד פסול קרוב ולכן קאמר לגני משה טעם אחר דלא הוי יכול לראות הנגע של מרים משום דהוה זר ולין זר רואה את הנגעים ודו"ק :

כלי חמדה פרשת ויגש

והנה דברים אלו מובאים בספר שב שמעתתא להגאון בעל קצוה"ח ז"ל בהקדמה [אות ט], ולא ביאר כוונת רבינו המהר"ל ז"ל, ונלענ"ד בכוונתו דלא שייך בישראל בקבלת התורה גר שנתגייר כקטן שנולד דמי, כיון דרואים אנו דכפה הקב"ה עליהם הר כגיגית ואמר להם אם תקבלו את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, א"כ הראה הקב"ה דישראל אין חיותן כי אם עפ"י תורה הקדושה והם שורשם וחיותם בתורה, א"כ לא שייך בזה גר שנתגייר כקטן שנולד דמי, דאדרבה הרי עיקר נתינת התורה לישראל מפני שהם שייכים לה והיא שלהם מפאת שהם בני אברהם יצחק ויעקב, ודוקא בגר הבא להתגייר מאומה אחרת, הרי הוא מפריד עצמו מאומות העולם שכל חיותם ושורשם עפ"י טבעי השמים, ומדבק עצמו בהשי"ת הרי הוא כקטן שנולד, אמנם ישראל הוא להיפוך, דבאמת הם נתייעדו מראש לקבלת התורה, רק שהיו צריכין לצאת דרך כור הברזל במצרים, ועל מנת כן יצאו ממצרים לקבל על עצמם את התורה"ק, ובוזה נשלמה תכלית הבריאה שלהם שהוכנו לזה מאז, מפאת היותם בני אברהם יצחק ויעקב אשר נשבע ה' להם ליתן להם תורה"ק ולהנחיל להם ארץ ישראל, וא"כ איך שייך בזה לומר דהוי כמו קטן שנולד, וזה ברור בכוונת רבינו ז"ל.